

» Detaylı Arama

YAZARLAR

SON DAKİKA
ANA SAYFA
YAZARLAR
SİYASET
EKONOMİ
FINANS
DÜNYA
SPOR
GÜNCEL
YAŞAM
MAGAZİN
ASTROLOJİ
TEKNOLOJİ
HAVA DURUMU
OMBUDSMAN
ÇİZERLER
Bilişim
Eğitim
TV Rehberi
Tatil

Hasan CEMAL

Şeyhle mürit!

NEW YORK

Başbakan Erdoğan'ın Washington ziyaretinin sonuçlarını konuşuyorduk. Türk heyetinden üst düzeyde bir yetkili, Amerika'nın tutumundan şöyle yakındı: "Bazen Amerika, 'Gel, benim müridim ol!' diyor. 'Bana tabi ol!' diyor. Bu olmaz. Amerika'nın her şeyine evet diyen, evet efendimci bir ilişki yapısı iki ülkenin de yararına değildir."

Aslında bu yeni değil. Soğuk Savaş döneminde de Amerika böyleydi. Bir süper güç olarak her dediğine selam çakılmasını ister, sözünden çıkılmasından hoşlanmazdı. Bu konuda bazı örnekleri Demirel'den de dinlemiştirdim.

Önce kalkınma

Ancak, Amerika'yla böyle evet efendimci bir şeyh-mürit yapısı hiçbir zaman olmadı. Ankara'yla Washington arasında çıkar birliği her zaman ağır bastı, ama görüş ayrılıkları da eksik olmadı. Bugün de farklı değil. Amerika'nın Soğuk Savaş sonrasında dünyada tek süper güç olarak kalması da bunu değiştirmede. Ayrıca, Amerika'nın politikalarını sorgulamanın faydası Irak'ta yaşananlarla bir kez daha ortaya çıktı. Brookings Enstitüsü'nden Dr. Ömer Taşpınar, Foreign Policy dergisinin son sayısı için yazdığı uzun makalesinde şöyle demiş: "Irak'ta bugün Amerika'nın yaşamaya devam ettiği sıkıntılar, askeri alternatifin sorunlarını göstermek açısından öğretici oldu. Bugün gelinen noktada, Suriye ve İran'da askeri müdahale sonucu demokratikleşmenin imkansızlığı Bush yönetimince kavrandı. Washington'da artık en ateşli yeni-muhafazakârlar bile Ortadoğu'da zorla rejim değiştirmekten söz edemiyor. Bu durumda bütün ümitler, Büyük Ortadoğu Projesi'nin yaratacağı ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmanın sonunda gelecek olan demokratikleştirme sürecine bağlanmış durumda. Yani önce sosyal ve ekonomik kalkınma, sonra demokrasi anlayışı hâkim.

Türkiye'nin 'yeni önemi'

İşte bu kapsamda yapılan İslam dünyası ve demokrasi tartışmalarında Türkiye ABD için yepyeni, Soğuk Savaş döneminde sahip olmadığı bir önem elde etti. Bu yükselen profil, Türkiye'nin modernizasyon teorisinin uzun süre en başarılı örneği sayılması ve daha önemlisi, Müslüman nüfuslu bir ülke olmasından kaynaklanıyordu. Böylece, 11 Eylül sonrası Amerika'nın dış politika tarihinde Türkiye ilk kez nerede olduğu için değil, ne olduğu için önemsenmeye başlandı. Yani Türkiye artık jeostratejik anlamda değil, siyasal ve medeniyetsel kimliği açısından da önem ve değer kazanıyordu."

Bu önem bence bugün de sürüyor. Türkiye'nin jeostratejik önemiyle birlikte adına ister model, ister örnek, ister esin kaynağı, ne dersiniz deyin bu durum devam ediyor. Nitekim, çarşamba günü Beyaz Saray buluşmasından sonra Başkan Bush'la Başbakan Erdoğan'ın yapmış oldukları açıklamalarda, iki tarafın bu konuyu, Büyük ya da Geniş Ortadoğu Projesi'nin nasıl önemsedikleri bir defa daha ortaya çıktı.

Al - ver dengeleri

Amerika, İslam dünyasında ancak demokrasi ve reform yoluyla terörün köklerinin kuruyabileceği kanısındadır. Bu çerçevede, Türkiye'nin de istikrarlı ve güçlü bir ülke olarak Avrupa Birliği yolunda yürümesinin gereğine inanıyor. Bu nedenledir ki, Türkiye'nin AB yolunu baştan beri destekliyor. Türkiye'nin bazı kimlik sorunlarını ancak liberal demokrasinin güçlenmesiyle aşabileceği görüşü ağır basıyor Washington'da... Ankara, elbette Amerika'nın Avrupa Birliği desteğinin farkında. Ve bu desteği önemsiyor. Özellikle önümüzdeki dönemde, Merkel Almanya'sı ile Sarkozy Fransa'sının Avrupa'da yükselişe geçmesiyle Amerika'nın AB açısından Türkiye nezdindeki elinin güçleneceğini de görüyor Ankara. Çünkü Merkel ve Sarkozy, Schröder ve Chirac'a göre Washington'a daha yakın ve siyaset anlayışları da benzer siyasetçiler...

AB gibi Kıbrıs'la ilgili olarak da Türkiye, Amerika'nın desteğine gerek duyuyor. Başbakan Erdoğan, bu konuda Bush'la Beyaz Saray buluşmasından eli boş ayrılmadı. Amerika'yla al-ver dengeleri iyi tutulursa, Kıbrıs'ta Ankara'nın beklentilerine daha iyi karşılıklar alınabileceği anlaşılıyor. PKK ve Kuzey Irak konusu da farklı değil. Amerika'nın önümüzdeki dönemde bazı adımlar atacağı için sinyalleri, Erdoğan Amerika'dan ayrılmadan verilmeye başlandı. Kıbrıs ve PKK, Erdoğan hükümetini iç politikada en çok zorlayan, hatta yıpratıcı konular. Muhalefet en çok bu iki konuda sıkıştırabiliyor hükümeti. Ama bu iki konu aynı zamanda Amerikan karşıtlığını, anti-Amerikanizmi Türkiye'de en çok körükleyen konuların başında geliyor. Bu yüzden Amerika, Amerikan karşıtlığından yakındığında Kıbrıs'la PKK konularında hareketlenmesi gerekiyor.

Artılar ağır basıyor

Kıbrıs'ta ne olur? Başbakan Erdoğan'ın New York'ta BM Genel Sekreteri Kofi Annan'la yaptığı görüşmenin anlamı yani... Erdoğan, bir adım önde politikasını sürdürüyor. Bu politikanın Güney Kıbrıs'ı, Papadopoulos'u sıkıştıracağına inanıyor. Bunun ötesinde 3 Ekim'den önce Kıbrıs'ta olmadık hareketlenmeler beklemiyor. Çünkü Rum yönetimi 3 Ekim'i bekliyor. Avrupa'daki hayırlı referandumların, Merkel Almanya'sıyla işbirliği içindeki Avusturya'nın kendi elini güçlendireceğini umuyor. Başbakan Erdoğan'ın Washington ziyaretiyle ilgili dördüncü yazı da böyle. Çok özetlenirse: Amerika'yla Türkiye'nin birbirleriyle yapacak çok işi var. İlişkinin artıları ağır bastığı ve ortak çıkarları yansıttığı için Türk-Amerikan dostluğunun arada bir sendelese de devam edeceğini söylemek doğru bir tespit olur.

h.cemal@milliyet.com.tr

Yazarın eski yazılarına ulaşmak için tıklayınz

SONDAKİKA

Yazarlar

Taha AKYOL

Kızları okutmak BAŞKENT
Ankara'dan 110 kilometre mesafede, "A..."

Çetin ALTAN

Genç kızların en büyük merakı acaba ne?
Türbanlı olmayan kesimden sık sık karşılaştığı...

Melih AŞIK

Stratejik çelişki
Amerika, topu, tüfeği, füzesi, gemisiyle İran...

Fikret BİLA

Suriye anlaşmazlığı
Başbakan Recep Tayyip Erdoğan'ı Bush görüşmes...

Hasan CEMAL

Şeyhle mürit!
Başbakan Erdoğan'ın Washington ziyaretinin so...

Güneri CİVAOĞLU

Kriter / Fobi
15 gün içinde 18 şehit eksenindeki yazım üzer...

Can DÜNDAR

Türkiye, sanat olimpiyatlarında...
En çok giydiğiniz tişörtünüz üzerine sadece...

Abbas GÜÇLÜ

Anadolu liselerine yazık olur
Anadolu liseleri, eğer bir son dakika değişik...

Semih İDİZ

Şam'a bu öpücükleri niçin gönderiyoruz?
Başbakan Erdoğan'ın Başkan Bush ile yaptığı g...

Sami KOHEN

Yalnız demokrasi için mi?
BEYAZ Saray'daki görüşmede, Başbakan Erdoğan ...

Mehmet Y. YILMAZ

Kimse aldatmasın kendini, hayat geçip

Kayıt için Market yazın, parolu kart numaramızı ekleyip kısa mesajla 7276'ya yollayın ya da www.paro.com.tr tıklayın. Örnek: MARKET 123412341234123

GERİ DÖN

ARKADAŞINA YOLLA

YAZDIR

SAYFA BAŞI

gidiyor..

"Bir cumartesi sabahı bunları yazmanın sırası..."

Derya SAZAK**Beyaz Saray renkleri**
Güç ilişkileri böyledir:
İktidar olmanın daya...**Tamer HEPER****Hiçbir geliri olmayanların Emlak Vergisi bu yıl yok**
Emlak Vergisi birinci taksit ödeme süresi geç...**Yaman TÖRÜNER****Otomotiv sektörünün sorunları**
İktisadi Araştırmalar Vakfı'nın son seminerin...**Güngör URAS****Çağlayan'lı 'Venedik Bienali'**
İki yılda bir tekrarlanan olaya "bienal" deni...**Serpil YILMAZ****AHL'de rakam beklentilerin üzerinde**
Atatürk Havalimanı (AHL) Dış Hatlar Terminal ...**POSTA'dan****M. Ali BİRAND****Ankara, iletişimin önemini kavradı...**
Genelde toplum olarak bir iletişim sorunumuz ...

© 2005 Milliyet